

ÁRKOSSY ISTVÁN
Vitorla vagy

Húsz esztendő bizony még számolva sem kevés, mondhatnánk, olykor csak egyharmad, jobb esetben egy-negyed emberéletnyi időt jelent, aszerint, hogy a fátum hektikus hangulatában éppen kinek milyen szerencsével porciózza az egyszer használatos esztendőt titokzatos vékájából. Márpedig említtem ezúttal a húsz esztendőt olyan célzattal, hogy ennyi időn át érintettem Kolozsváron nap mint nap – grafikai szerkesztőként – az egykori Utunk irodalmi-művészeti hetilap szivarfüstben megvénült bejárati ajtajának írókezek melegétől ki nem hűlő rézkilincset. Aztán eljött az az időszak, amikor Erdély-szerte fondorlatos szelek kaptak erőre, és a lélekdermesztő örvények engem is távolra sodortak. Persze, ez már jó régen történt. Viszont itt, Buda csendes lankáin még ma is érzem néha azt a különös úrt, amelyet búzavirág színű ifjúkori éveim derekán a redakcióban eltöltött két évtized hagyott bennem kitörölhetetlen emlékként maga után.

Képzőművészet és irodalom; ez volt tehát a mindennapi életterem. Nyilván ezért is kerülhetett sor arra, hogy évek múlva, fiam művészfotóihoz írt esszékötetemmel – *Képirás / A csend ösvényein* – felkeressem a Magyar Napló kiadóhivatalát, főszerkesztőként személyesen Oláh Jánost, aki összeállított könyvünk szemléje nyomán elvállalta annak megjelentetését. És ezzel a pillanattal voltaképpen új időszámítás toppant be napjaimba. Mert mi sem természetesebb, hogy a röpke beszélgetés közben, főként a tipográfia, a folyóirat-arculat, valamint a szép könyvek iránti közös óhaj került célkeresztbe; ez pedig magával hozta, hogy sok-sok esztendőnyi szünet után, János jóvoltából és megbízásából, ismét szépírói kiadványok látványtervezési feladatai köszöntsenek reám. A frissiben megismert kollégákkal folytatott gondolatváltások közvetlensége pedig azt eredményezte, hogy varázsütésszerűen újraéledt bennem a már-már végképp elszunnyadni látszó grafikai szerkesztő. Mindjárt első feladatomból folyóiratuk akkori címlapjának újjáformálása volt, majd ezt követte az antológiasorozat prózai és lírai páros kiadványainak, valamint a ta-

nulmánykötetek új borítójának megtervezése; ezek immár hatodik esztendeje mutatkoznak frissen vasalt köntösükben az olvasó előtt.

Amikor *Az év versei 2015* című kiadvány ibolyaszínnel nyomtatott pántos példányát kézbe véve első alkalommal pörgettem át a lapokat, Oláh János *Vitorla vagy* című lírai sorainak képisége tüstént magával ragadott. Talán amiatt is lehetett ez így, mert egy képzőművész nemcsak képben lát, mint mások, de képben is olvas, egész szellemi lénye, egoja képekben él, és képekben teremt. Aztán ahogy az egymást követő mondatok hulltak egyre lefelé, úgy formálódott át bennem a betűk ritmikus gyöngysora rajzzá, lett belőlük érzékeny vagy erőteljes vonal, körülhatárolt vagy szabad tér, pozitív és negatív forma, sík, ritmus, éppenséggel fekete-fehér drámai hangulat. Parafrazis. Könnyű volt azonosulnom vele. A kép összeállt. Úgy vélem, a szabadon csapkodó madárszárny az, amely egy ember álmaiban az áhított, légben úszó, szabad röptű vitorlát valaha is leginkább megtestesíthette. Igaz, Oláh Jánosnak arcot és szárnyat simogató lágy alkonyi szellőből vajmi kevés jutott a gyermekkor harangkondulású nyaraiban, hiszen a napok és a holnapok egyre zordabbá váltak, teremtő évei során pedig szünni nem akaró ellenszéllel kellett nap-nap után megküzdenie.

Az elkészült rajzot a szerzőnek szántam. Ajándékként. Aztán egy adandó találkozásunk alkalmával, műtermemben át is nyújtottam neki tiszteletem jeléül. Ám eközben arra kértem meg, hogy az egyik polc mélyén rejtőzködő dobozban féltve megőrzött, és már rég kurtára zsugorodott, zöld héjú grafitceruzával – az illusztrált költemény szülőatyjának minőségében –, lássa el azt Ő is kézjegyével. János örömmel meg is tette, annál inkább, mert időközben felfedtem a kurtára zsugorodott, zöld héjú grafitceruza különös titkát: Kolozsváron anno, 1976-ban, a költő Lászlóffy Aladár, akkoriban szerkesztőségi kollégám, ugyanezzel a kis írónnal örökítette meg nevét *A keresztrefeszített lovag* című verséhez készült illusztrációm. Meglehet, ma már csak derengő, aprócska epizódnak tűnhet mindez. Ám mégis sejteti ugyebár, hogy nemcsak a könyveknek lehet meg a maguk sorsa. Meg lehet akár egy ceruzának is. Miként ennek a kurtára zsugorodott, zöld héjúnak, amely ki tudja, még milyen megtisztelő pillanatra várva, ma már a Magyar Írószövetség elnökének íróasztalfiókjában pihen.